

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2023r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący : sędzia Jacek Wojtycki

Protokolant : sekr. sąd. Joanna Bereszyńska

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2023r. w Bydgoszczy

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...)w D.

przeciwko: (...) w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 117 179,76 zł (sto siedemnaście

tysięcy sto siedemdziesiąt dziewięć złotych 76/100 groszy) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 30 lipca 2019 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 12 710,73 zł (dwanaście tysięcy siedemset dziesięć złotych 73/100 groszy) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wydania niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nakazuje zwrócić powodowi ze Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy kwotę 565,27 zł (pięćset sześćdziesiąt pięć złotych 27/100 groszy) tytułem zwrotu części niewykorzystanej zaliczki na dowód z opinii biegłego.

Sygn. akt VIII GC 4/23

UZASADNIENIE

Powód (...)w D. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) w W. kwoty 117.179,76 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 30 lipca 2019 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kosztu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że Powód zawarł z pozwanym umowę ubezpieczenia na warunkach określonych w (...)zwaną dalej „polisą” i w (...) ustalonych uchwałą (...) (...) z dnia 4 marca 2019 r., zwanych dalej „OWU”. Na podstawie tej umowy przedmiotem ubezpieczenia od szkód spowodowanych m.in. suszą była m.in. uprawa pszenicy ozimej rok zbioru 2019 na działkach wymienionych w ww. polisie, umowa ubezpieczenia stanowiła, że odszkodowanie spowodowane suszą obniża się o 20 % sumy ubezpieczenia. W okresie obowiązywania ww. umowy ubezpieczenia, bo w dniu 29 czerwca 2019 r. powód stwierdził wystąpienie suszy w uprawach pszenicy ozimej na działkach o nr (...) o łącznej powierzchni 57,65 ha oraz na działce o nr (...) o łącznej powierzchni 6,79 ha.

Łączna powierzchnia uprawy pszenicy ozimej dotknięta suszą wyniosła 64,44 ha. O szkodzie został powiadomiony ubezpieczyciel. Pozwany po wymianie licznej korespondencji z powodem i jego brokerem ostatecznie odmówił uznania szkody i jej wysokości, wskazując, że przy uwzględnieniu Krajowego Bilansu Wodnego ogłaszanego w dekadach sześciotygodniowych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi susza na niektórych z wymienionych wyżej działek nie wystąpiła, a tam gdzie wystąpiła normy ustalania wysokości szkody stosowane przez pozwanego wykazywały wysokość szkody spowodowanej suszą w minimalnych wysokościach, które nie powodują odpowiedzialności pozwanego zgodnie z warunkami zawartej umowy ubezpieczenia. Powód z takim stanowiskiem się nie zgadzał i widząc na kłosach pszenicy widoczne oznaki skutków suszy, zażądał ustalenia przez przedstawiciela pozwanego wielkości ubytku plonu pszenicy w stosunku do wielkości plonu wynikającej z polisy przez dokonanie przekoszenia pszenicy dotkniętej suszą i przeważenie uzyskanego w ten sposób plonu. W dniach 25/26/27 lipca 2019 r. przedstawiciel pozwanego w osobie J. S. po dokonaniu przekoszenia pszenicy i przeważenia uzyskanego w ten sposób plonu ustalili, że plon pszenicy ozimej z 1 ha wynosi 4.230 kg wobec 8.200 kg - wydajności przewidzianej w polisie i niekwestionowanej przez pozwanego.

W odpowiedzi na pozew (k.31-33) pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu stanowiska pozwany wskazał, iż kwestionuje roszczenie powoda co do zasady - zgłoszone żądania są nieuzasadnione i nie znajdują odzwierciedlenia w stwierdzonym stanie faktycznym. Pozwany potwierdził, że prowadził postępowanie likwidacyjne w związku ze szkodą z dnia 29 czerwca 2019 r. Czynności likwidacyjne zostały podjęte w ramach łączącej powoda z pozwanym umowy ubezpieczenia (...), której integralną część stanowią zapisy ogólnych warunków ubezpieczenia (...), ustalone uchwałą (...) (...)z dnia 4 marca 2019 r. Pozwany odmówił przyznania odszkodowania na rzecz powoda. Pozwany po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego stwierdził, że nie zaistniały przesłanki niezbędne do wypłaty odszkodowania. Strony łączyła umowa ubezpieczenia obejmująca ubezpieczenie pszenicy ozimej, w polisie określono wydajność plonu wraz z ceną. Zgodnie z § 3 ust. 2 OWU „ 2. Umowa ubezpieczenia obejmuje plon główny, przy czym za plon główny uznaje się w przypadku 3) zbóż (...) - ziarna lub nasiona. Zawierając umowę ubezpieczenia, (...) zobowiązało się do przyjęcia odpowiedzialności m.in. za szkody spowodowane suszą. Zgodnie z § 2 ust. 2 pkt 11 OWU: „Szkody spowodowane przez suszę - oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb(...)”. W celu ustalenia okoliczności powstania szkody, pracownik pozwanego udał się na miejsce zdarzenia w celu dokonania oględzin. W trakcie oględzin dokonano zgłoszenia działki (...) o areale 6,01 ha oraz działki (...) o łączącym areale 11,70 ha obsiane pszenicą ozimą, jako uszkodzone w wyniku suszy. Uprawa pszenicy ozimej prowadzona była na klasie (...) (działka (...)) i (...) (działki (...)) w miejscowości J. (...)w P., zgodnie z wymogami Obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, opracował wartości klimatycznego bilansu wodnego dla wszystkich (...). Zgodnie z raportem (...) dla ubezpieczonej uprawy pszenicy (zboża ozime) kryterium suszy na glebach kategorii II dla kodu pocztowego (...) (województwo (...), powiat W., gmina W.) oraz na glebach kategorii III dla kodu pocztowego (...) (województwo (...), powiat W., gmina M.) nie zostało przekroczone. Wobec powyższego, według danych z(...) w P. w gminie M. (województwo (...), powiat (...)), na terenie której znajduje się J., dla zbóż ozimych uprawianych na II i III kategorii gleb, susza nie wystąpiła. W związku z powyższym, ze względu na brak wystąpienia ryzyka suszy pozwany odmówił wypłaty odszkodowania za działki (...). Nadto, w związku z przedmiotową szkodą, zgłoszono także działki (...) o łącznym areale 60,45 ha położone w miejscowości Ł. na glebach klasy (...) i (...). Według danych (...) w gminie W. (województwo (...), powiat (...)), na terenie której znajduje się L. dla zbóż ozimych uprawianych na II kategorii gleb susza wystąpiła i odnotowano jej wystąpienie w 7 i 8 raporcie sześciodekadowym. Ustalenie wartości szkód dla tych działek, spowodowanych suszą dokonano w oparciu o minimalne wartości KBW (Klimatyczny Bilans Wodny) publikowane przez (...) w P. oraz w oparciu o aktualnie obowiązujące tablice normowe do szacowania szkód w uprawach stosowanych przez (...) Ustalony w ten sposób ubytek plonu spowodowany suszą dla raportu 7 wyniósł 0,85 % a dla raportu 8 - 12,75 %. Nie ma przy tym podstaw do kwestionowania ustalenia wysokości szkody - ubytku plonu w oparciu o tablice KBW, bowiem są to aktualnie obowiązujące tablice do likwidacji szkód w uprawach. Pozwany jednakże odmówił wypłaty odszkodowania, z uwagi poniższe: Stosownie do treści § 7 ust. 4 pkt 2 OWU: „W umowie ubezpieczenia zastosowanie ma franszyza integralna (warunkowa): (...) w wysokości 25 % sumy ubezpieczenia w odniesieniu do szkód spowodowanych przez suszę. Franszyza integralna (warunkowa) może zostać obniżona na wniosek ubezpieczającego za zapłatą dodatkowej

składki, z wyłączeniem ryzyka suszy i powodzi" W związku z brakiem wystąpienia ryzyka suszy na części działek i szkodą poniżej franszyzy 25 % na pozostałych działkach, brak jest podstaw do przyjęcia odpowiedzialności pozwanego za szkodę i wypłaty jakiegokolwiek odszkodowania. Pozwany zakwestionował również roszczenie powoda w zakresie odsetek ustawowych za opóźnienie - pozwany nie był i nie jest w opóźnieniu wobec strony powodowej w myśl art. 481 k.c. zarówno co do zasady jak i wysokości.

W dalszych pismach procesowych strony podtrzymały swe stanowiska. Powód w piśmie z 6 marca 2023 r. (k. 47-48) podniósł też, ustalona przez p. S. wysokość szkody przewyższa wysokość franszyzy integralnej warunkującej odpowiedzialność pozwanego za zaistniałą szkodę. Nadto podniesiono, że pozwany w odpowiedzi na pozew niepotrzebnie włącza kwestię suszy na działkach powoda zlokalizowanych w miejscowości J. w gminie M.. Jak wynika z treści pozwu, powód domaga się jedynie odszkodowania spowodowanego suszą na działkach o numerach: (...) o łącznej powierzchni 57,65 ha oraz na działce o nr (...) o łącznej powierzchni 6,79 ha. Z kolei z treści polisy dołączonej do pozwu wynika, iż działki te są zlokalizowane wyłącznie w miejscowości L. w gminie W.. Stosownie do przepisu art. 10c ust. 10 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 477) do umowy ubezpieczenia zawartej przez strony, w zakresie nieuregulowanym w ust. 1-5 art. 10 tej ustawy, stosuje się odpowiednio jej przepisy dotyczące umowy ubezpieczenia. Oznacza to, że postanowienie § 2 ust. 2 pkt. 11 OWU zawierające definicję szkody spowodowanej suszą, tożsamą z definicją tej szkody zawartą w przepisie art. 3 ust. 2 pkt. 10 powołanej wyżej ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, nie jest jedynym unormowaniem odnoszącym się do ustalenia, czy szkoda spowodowana suszą zaistniała i w jakim rozmiarze, bo w tym zakresie, w braku szczegółowych postanowień OWU należy stosować odpowiednio przepisy powołanej ustawy dotyczące umowy ubezpieczenia, a zwłaszcza przepisy art. 3 ust. 4 i art. 3 ust. 5 powołanej ustawy nakładające na Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi określone obowiązki w dziedzinie ustalania wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb, będących podstawą do ustalenia faktu zaistnienia suszy na danym obszarze w stosunku do określonych roślin i kategorii gleb, a także obowiązki w dziedzinie publikowania tych wartości. Zgodnie z przepisem art. 3 ust. 4 tej ustawy Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w załączniku do rozporządzenia z dnia 11 kwietnia 2019 r. w sprawie wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb (Dz. U. 2019.739) określił okresy sześciodekadowe dla wszystkich województw, dotyczące określenia wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb. Stosownie do objaśnień zawartych w tym załączniku, gleby na których wystąpiła u powoda przedmiotowa szkoda, należy zaliczyć do kategorii II, co zresztą potwierdza także pozwany w powołanym w pozwie piśmie z dnia 04.10.2019 r. Dla zbóż ozimych tej kategorii okresy sześciodekadowe, obejmujące datę wystąpienia ww. szkody u powoda, zawarte są w następujących okresach wymienionych w powołanym rozporządzeniu: I.V - 30.VI, II.V -10.VII, 21.V - 20.VII, 1 VI -31 VII i 11. VI - 10. VIII.Z kolei na podstawie art. 3 ust. 5 powołanej ustawy Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi ogłasza, w drodze obwieszczenia, w dzienniku urzędowym tego ministra oraz na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej ministerstwa, w okresie od dnia 21 maja do dnia 20 października, w terminie do 10 dni po zakończeniu sześciodekadowego okresu, wskaźniki klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb, z podziałem na województwa, na podstawie danych przekazanych przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy. W wykonaniu tej delegacji ustawowej w:

- załączniku do Obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie wskaźników klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb w okresie sześciodekadowym od dnia 21 maja do dnia 20 lipca 2019 r (Dz. Urz. MRiRW z dnia 2019.07.29 poz. 13) określono wskaźnik klimatycznego bilansu wodnego dla W. (gm. miejska) w wysokości minus 206. Zatem w okresie tym na tych terenach wystąpił spadek klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla zbóż ozimych na glebach kategorii II w ww. rozporządzeniu, który dla tego okresu sześciodekadowego wynosił minus 201,
- załączniku do Obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 sierpnia 2019 r. w sprawie wskaźników klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb w okresie sześciodekadowym od dnia 1 czerwca do dnia 31 lipca 2019 r (Dz. Urz. MRiRW z dnia 2019.08.08. poz. 15) określono wskaźnik

klimatycznego bilansu wodnego dla W. (gm. miejska) w wysokości minus 231. Zatem w okresie tym na tych terenach wystąpił spadek klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla zbóż ozimych na glebach kategorii II w ww. rozporządzeniu, który dla tego okresu sześciodekadowego wynosił minus 220. Reasumując - w dacie wystąpienia zjawiska suszy w uprawach pszenicy ozimej u powoda zaistniała susza w „rozumieniu” postanowienia § 2 ust. 2 pkt. 11 OWU i art. 3 ust. 2 pkt. 10 powołanej ustawy, przy czym susza ta trwała przez okres przekraczający 2 miesiące (od 21 maja do 31 lipca 2019 r.), a przez porównanie wskaźników klimatycznego bilansu wodnego z ww. 2 okresów sześciodekadowych dla W. (gm. miejska) należy stwierdzić, że susza ta się pogłębiła po dokonaniu jej zgłoszenia przez powoda, a więc uprawnione jest przypuszczenie, że w dacie dokonania oszacowania szkody przez przedstawiciela pozwanego poprzez przekoszenie i przeważenie również wysokość szkody była wyższa, niż w dacie jej zgłoszenia. Niezależnie od powyższego należy stwierdzić, że OWU będące częścią umowy ubezpieczenia nie zawierają wystarczających informacji dla ubezpieczonego odnoszących się krajowych bilansów wodnych, w tym zwłaszcza miejsca ich publikacji.

Pozwany w piśmie procesowym z 13 kwietnia 2023 r. (k. 62-64) podniósł m.in., że powód powołuje się na § 22 ust. 3 pkt 3 OWU, cytując jego błędną treść. Nadto powód cytuje zapisy OWU wyrwane z kontekstu, pomijając pozostałe istotne elementy danej jednostki redakcyjnej zapisów znajdujących się w OWU. Nadto wskazano, że pozwany w toku postępowania likwidacyjnego, jak i w odpowiedzi na pozew jasno wskazywał jakimi wartościami KBW się posłużył i że publikowane są one przez (...) w P..

Sąd ustalił, co następuje:

Powód zawarł z pozwanym umowę ubezpieczenia na okres od 26 kwietnia 2019 r. do 25 kwietnia 2020 r. na warunkach określonych w polisie ubezpieczeniowej (...) uprawy, polisa nr (...) i w (...) (...)” ustalonych uchwałą nr (...) (...) z dnia 4 marca 2019 r. Przedmiotem ubezpieczenia były uprawy rolne, powód ubezpieczył uprawę pszenicy ozimej od ryzyka ujemnych skutków suszy oraz w ramach dobrowolnych dotowanych ubezpieczeń w pakiecie pięciu ryzyk od huraganu, deszczu nawalnego, pioruna, obsunięcia się ziemi i lawiny, ubezpieczono uprawę pszenicy ozimej rok zbioru 2019 na działkach wymienionych w ww. polisie, umowa ubezpieczenia stanowiła, że odszkodowanie spowodowane suszą obniża się o 20 % sumy ubezpieczenia. W umowie do ustalenia sumy ubezpieczenia przyjęto wydajność 8,20 t/ha i cenę jednostkową 792,00 zł/t. Zgodnie z § 2 ust. 2 p. 11 OWU suszę oznaczają szkody spowodowane, w dowolnym sześciodekadowym okresie od 21 marca do 30 września, spadki klimatycznego bilansu wodnego /KBW/ poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb.

(bezsporne, nadto polisa k. 10-11, OWU – k. 12-17, zeznania świadka T. H. k. 79, płyta – nagranie k.80).

W dniu 29 czerwca 2019 r. powód stwierdził wystąpienie suszy w uprawach pszenicy ozimej na działkach – ujętych w polisie - o nr (...) o łącznej powierzchni 57,65 ha oraz na działce o nr (...) o łącznej powierzchni 6,79 ha . Łączna powierzchnia uprawy pszenicy ozimej dotknięta suszą wyniosła 64,44 ha. Działki te znajdują się w miejscowości L. w gminie W.. Powód zgłosił szkodę pozwanemu w dniu 29 czerwca 2019 r., likwidator z ramienia pozwanego S. W. w dniu 9 lipca 2019 r. na polach powoda ustalił, że pszenica była w fazie rozwoju woskowej dojrzałości. W analizie uszkodzeń suszowych wskazał, że liście flagowe były uschnięte, rośliny - źdźbła wysuszone, kłosa wykształtowane prawidłowo lecz ziarno w kłosach przyschnięte /małe, niewykształcone/. Wykonano próby z przeliczenia ilości źdźbła oraz ziaren w kłosach. Według przedstawiciela (...) wskaźnik procentu wykształcenia ziaren ocenił na 70 %. Według oceny powoda wskaźnik ten wynosił 50 % - 40 %. Powód wnioskował o końcowy szacunek i ustalenie procentu szkody po zważeniu 1000 nasion w terminie około 21 - 25 lipca podczas żniw. W z analizie metodą szczegółową ubytek plonu oszacowano na 30 %. Na wniosek powoda w dniach 25- 27 lipca 2019 r. przedstawiciel pozwanego - likwidator J. S., przeprowadził kolejny szacunek metodą przez przekoszenie i przeważenie uzyskanego w ten sposób plonu. Ustalił, że plon pszenicy ozimej 1 ha wynosił 4.230 kg, co do wydajności deklarowanej w Polisie stanowi ubytek w wysokości 48 %.

(bezsporne, nadto polisa k. 10-11, podsumowanie zgłoszenia szkody k. 18, akta szkody – płyta k. 37 akt, notatka J. S., k. 49-50)

Po wymianie korespondencji pozwany ostatecznie odmówił uznania szkody i jej wysokości, wskazując, że przy uwzględnieniu Krajowego Bilansu Wodnego ogłaszanego w dekadach sześciotygodniowych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi susza na niektórych z wymienionych wyżej działek nie wystąpiła, a tam gdzie wystąpiła normy ustalania wysokości szkody stosowane przez pozwanego wykazywały wysokość szkody spowodowanej suszą w minimalnych wysokościach, które nie powodują odpowiedzialności pozwanego zgodnie z warunkami zawartej umowy ubezpieczenia. Pozwany wskazał, że ustalenia wysokości szkód spowodowanych suszą dokonano w oparciu o minimalne wartości Klimatycznego Bilansu Wodnego publikowane przez (...)w P. oraz w oparciu o aktualnie obowiązujące tablice normowe do szacowania szkód w uprawach. Zgodnie z § 22 ust.1 OWU ustalenia wysokości szkody w ubezpieczonych uprawach rolnych dokonuje przedstawiciel (...) w obecności ubezpieczonego lub osoby przez niego upoważnionej. Czynności mające na celu ustalenie wysokości szkody są podejmowane w ciągu 14 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie. W myśl §22 ust. 4 pkt 3 OWU za podstawę do obliczenia wysokości szkody w szkodach częściowych w uprawach polowych przyjmuje się określony procentowo stopień zmniejszenia plonu, ustalony na gruncie w oparciu o wykonaną analizę uszkodzeń roślin i obliczony na podstawie obowiązujących w (...)w dniu powstania szkody norm do ustalenia wysokości szkód w uprawach. W § 23 ust. 1 OWU ustalono, iż (...)wyplaca odszkodowanie w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym.

(bezsporne, nadto OWU – k. 12-17, akta szkody – płyta k. 37, pismo pozwanej z 04.10.2019 r. k. 19 akt).

Przyczyną wystąpienia szkód w uprawie pszenicy ozimej na działkach nr (...) o powierzchni 57,65 ha sklasyfikowanych jako użytki rolne w (...) i na działkach nr (...) o powierzchni 6,79 ha sklasyfikowanych jako użytki rolne w (...)/łącznie areal 64,44 ha/ położonych w miejscowości L., gmina W., powiat (...), województwo (...) w okresie wiosennym i wczesno letnim w 2019 r. była susza. Uprawa pszenicy prowadzona była w sposób profesjonalny pod względem agrotechnicznym i nie miała szkód spowodowanych przez inne czynniki np. agrofagi /choroby, szkodniki, chwasty/ czy też zwierzynę łowną bądź zdarzenia nie objęte ryzykiem ubezpieczeniowym. Wysokość szkody wyniosła 117 179,76 zł (z uwzględnieniem w szczególności umowy Nr (...) i postanowień OWU nr (...) z 4 marca 2019 r., Instrukcji technicznej obsługi szkód w uprawach; co można wyliczyć z zastosowaniem następującego wzoru matematycznego: $Wsz = p \times w \times c \times sz$ gdzie: Wsz - wysokość szkody, p - powierzchnia uszkodzonej uprawy w ha, w - wydajność, plon ubezpieczony w tonach, c - cena jednostkowa zgodnie z umową w zł/t, sz - wysokość szkody pomniejszona o franszyzę integralną i wyrażona w ułamku dziesiętnym tj. procent szkody ustalony przez likwidatora 48 % - - 20 % f.i. - 28 % = 0,28; $Wsz = 64,44 \text{ ha} \times 8,20 \text{ t/ha} \times 792,00 \text{ zł/t} \times 0,28 = 117.179,76 \text{ zł}$).

(dowód : opinia biegłego R. G. k. 90-103 akt;).

Pismem z dnia 21 grudnia 2022 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 117 179,76 zł wraz z należnymi odsetkami za opóźnienia w zapłacie tytułem należnego odszkodowania na podstawie umowy ubezpieczenia. Pozwany nie dokonał zapłaty.

(bezsporne, nadto wezwanie k. 8 akt)

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd ustalił w oparciu o wyżej wymienione dowody. Sąd miał na uwadze wszystkie zebrany dowody w sprawie, a ich ocena została dokonana z uwzględnieniem zasad logiki i doświadczenia życiowego. Przy ocenie dowodu z opinii biegłych należy wskazać na wstępie, że specyfika dowodu z opinii biegłego wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie ma wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia i wiedzy powszechnej. Nadaje pierwszorzędne znaczenie, przy tej ocenie, kryterium poziomu wiedzy biegłego (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., sygn. II CKN 1354/00, LEX nr 77046). Opinia biegłego podlega ocenie - przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c. - na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 listopada 2000 r., sygn. I CKN 1170/98 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r., sygn. IV CKN 1383/00). Ponadto słusznie przyjmuje się, zgodnie z utrwaloną w doktrynie i orzecznictwie wykładnią przepisu art. 278 § 1 k.p.c. (m.in. wyrok Sądu Najwyższego z

20 stycznia 2015 r. w sprawie V CSK 254/14 LEX nr 1652706), że celem dowodu z opinii biegłego nie jest ustalanie faktów mających znaczenie w sprawie, lecz udzielenie sądowi wyjaśnień w kwestiach wymagających wiadomości specjalnych. Jak podkreśla się ponadto w orzecznictwie w odróżnieniu od oceny dowodu z zeznań świadka, ocena dowodu z opinii biegłego nie jest dokonywana według kryterium wiarygodności w tym znaczeniu, że nie można "nie dać wiary biegłemu", odwołując się do wewnętrznego przekonania sędziego, czy też zasad doświadczenia życiowego. Opinia biegłego podlega, tak jak inne dowody, ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., jednakże co odróżnia ją pod tym względem, to szczególne dla tego dowodu kryteria oceny, które stanowią: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej (H. Pietrkowski - Zarys metodyki pracy sędziego w sprawach cywilnych - Warszawa 2006 r., a także uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 19 maja 2015 r. w sprawie III AUa 1417/14, LEX nr 1766036 i z dnia 24 czerwca 2015 w sprawie III AUa 1777/14 LEX nr 1798684, uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 kwietnia 2015 r. w sprawie I ACa 177/15, LEX nr 1711717, uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 15 września 2015 r. I ACa 340/15 LEX nr 1808657). Nie tracąc z pola widzenia tych przesłanek Sąd dokonał oceny opinii wydanej przez biegłego w niniejszej sprawie. Prima facie należy przy tym wskazać, że opinie spełniając wymogi wynikające z przepisu art. 285 k.p.c. (zawieraj uzasadnienie i ma wyczerpujący charakter). Opinia biegłego R. G. odznacza się profesjonalizmem, ma wyczerpujący charakter, a wnioski zostały sformułowane jednoznacznie i stanowczo, nie zostały skutecznie zanegowane. Kompetencje biegłego, jego wiedza i profesjonalizm w dziedzinie w której opiniował, jak i ich doświadczenie zawodowe nie były kwestionowane przez strony i nie budziły wątpliwości. W tym zakresie nie może budzić wątpliwości rzeczowość opinii biegłego, która jest – jak wyżej wskazano- stanowcza i jednoznaczna. Biegły w sposób szczegółowy swoje stanowisko uzasadnił. Biegły złożył opinię pisemną, która nie została skutecznie podważona. Powód nie sformułował żadnych zastrzeżeń co do opinii. Pozwany złożył pismo procesowe (k. 117) w którym podał, że opinię biegłego przekazał wewnętrznemu zespołowi biegłych, którzy wskazali, iż opinia jest nieprawidłowa zarówno co do fakt wystąpienia suszy jak i faktu wysokości ubytku w plonie i pozostaje w sprzeczności z opiniami profesjonalnego państwowych instytutów. W związku z powyższym pozwany oświadczył, że kwestionuje przedmiotową opinię w całości i wnosi o przeprowadzenie dowodu z opinii zespołu biegłych z (...) w P., który to (...) – zdaniem pozwanego- jest najbardziej zorientowany w kwestii wystąpienia suszy na danym obszarze, a w związku z faktem, iż dotychczasowy biegły wydał opinię stojącą w sprzeczności z ustaleniami państwowych instytutów konieczne jest zasięgnięcie opinii powyższego Instytutu. W ocenie Sądu pozwany nie zakwestionował skutecznie opinii biegłego R. G.. Pozwany nie sformułował żadnych konkretnych zarzutów co do opinii, w szczególności nie wskazał na czym ma polegać nieprawidłowość opinii. Odwołano się przy tym do jakiejś nieprzedłożonej do akt sprawy opinii wewnętrznego zespołu biegłych, którzy mieli wskazać nie nieprawidłowość opinii – co do faktu suszy i wysokości ubytku w plonie. Nie wiadomo na czym ta nieprawidłowość miałaby polegać – twierdzenie to (jak i wniosek o powołanie dowodu z opinii Instytutu) nie zawiera uzasadnienia. Pozwany nie sformułował przy tym żadnych pytań do biegłego i nie żądał uzupełnienia opinii. Nie może być podstawą do dopuszczenia dowodu z kolejnej opinii biegłego samo niezadowolenie strony z wniosków sporządzonej już w sprawie opinii. Skarżący nie wykazał czego ma dotyczyć podawana sprzeczność opinii z ustaleniami państwowych instytutów (nie podano jakich instytutów jak i ich ustaleń). W istocie stanowisko pozwanego sprowadza się do samego zanegowania opinii bez wskazania jakichkolwiek weryfikowalnych zarzutów pod adresem opinii – nie zarzucono w szczególności braku doświadczenia czy profesjonalizmu biegłego, nie zarzucono konkretnych błędów, nie zakwestionowano przyjętej metodyki przez biegłego, nie wskazano na brak kompletności czy sprzeczność opinii. W tym stanie, z oczywistych względów, wniosek pozwanego o dowód z opinii Instytutu, podlegał pominięciu – vide post. z 21 grudnia 2023 r. k. 135, co do którego pozwany nie złożył zastrzeżenia (art. 162 k.p.c.). Wobec braku wykazania podstaw do dopuszczenia kolejnego dowodu z opinii biegłego wniosek ten w istocie zmierzał do nieuzasadnionego przedłużenia toku procesu, skoro nie wykazano nieprzydatności, niekompletności dotychczasowej opinii nie było podstaw do przyjęcia, że kwestie co do której opiniował biegły nie zostały dostatecznie wyjaśnione. Reasumując Sąd podzielił za trafne w pełni wnioski zdecydowanie jednoznacznej opinii biegłego. Biegły w sposób wszechstronny wyjaśnił zagadnienia dotyczące charakteru i zakresu (wysokości) szkody, rozstrzygając jednoznacznie co do tego czy wystąpiła susza w plantacji – uprawie pszenicy prowadzonej przez pozwanego. Opinia zawiera obszerne uzasadnienie, jej treść jednoznacznie wskazuje, że biegły odpowiedział na zadane mu pytania biorąc pod uwagę wszystkie dowody zebrane w sprawie. Biegły w szczególności przeanalizował także czynności podjęte przez

pozwanego w ramach likwidacji szkody, tj. działania likwidatorów pozwanego. Biegły wskazał m.in. , że „roszczenia dotyczą szkód spowodowanych przez suszę na części ubezpieczonych upraw pszenicy ozimej na działkach nr (...) o łącznej powierzchni 57,65 ha, oraz na działkach o nr (...) o łącznej powierzchni 6,79 ha. Całkowity areal uprawy pszenicy ozimej dotknięty suszą wynosił 64,44 ha. Działki wymienione w pierwszej kolejności o areale 57,65 ha wg bonitacji gleb sklasyfikowane są w (...), pozostałe o powierzchni łącznej 6,79 ha sklasyfikowane są w (...) Grunty takie, ze względu na swoją jakość, w Systemie Monitoringu Suszy Rolniczej /SMRS/ klasyfikowane są do II kategorii - gleby lekkie podatne na suszę. Na pozostałej części plantacji /82,15 ha - 64,44 ha = 20,71 ha/ występującej na glebach wyższej jakości, ujemne skutki suszy nie były tak dotkliwe i producent rolny dla tego arealu nie wniósł roszczeń o odszkodowanie”. Biegły miał też na uwadze zapis z OWU – definicję suszy. W tym zakresie logicznie wskazał, że „Wartości progowe klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych roślin uprawnych i gleb oznaczające występowanie suszy podawane są wg Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W Systemie Monitoringu Suszy Rolniczej /SMSR/ opracowanym przez (...) P. wyodrębnia się aktualnie 14 okresów sześćcio dekadowych począwszy od 21.03 do 30.09, dla 14 gatunków bądź grup roślin, uprawianych na 4 kategoriach gleb. Z uwagi na zróżnicowanie klas bonitacji gleb i różną ich podatność na suszę wyodrębnia się następujące kategorie gleb:

I - gleby bardzo lekkie /bardzo podatne na suszę/, kl. V i VI,

II - gleby lekkie /podatne na suszę/, kl. IV A i IV B,

III - gleby średnie /średnio podatne na suszę/, kl. III A i III B,

IV - gleby ciężkie /mało podatne na suszę/ kl. I i II.

O wystąpieniu suszy w danym roku decyduje cały szereg uwarunkowań klimatycznych i glebowych w danym rejonie kraju. Warunki wilgotnościowe powodujące suszę określone są za pomocą klimatycznego bilansu wodnego /zwanego KBW/. Klimatyczny bilans wodny określa się jako różnicę pomiędzy opadem atmosferycznym mierzonym standardowo na stacjach meteorologicznych, a ewapotranspiracją potencjalną /ilość wyparowanej wody przez glebę + + erozja + transpiracja/. Ewapotranspiracja to ubytek wody z powierzchni ziemi drogą bezpośredniego parowania z gruntu oraz transpiracji roślin. Wartości krytyczne KBW oznaczające występowanie suszy są zróżnicowane dla gatunków roślin, kategorii gleby i okresów rozwojowych [faz rozwojowych roślin] w okresie suszy. Każde okresowe niedobory wody mają wpływ na plonowanie roślin uprawnych. W uprawie zbóż ozimych /pszenicy/ susza wywiera najbardziej ujemne skutki w okresie /fazie/ rozwoju organów generatywnych [kłoszenie, kwitnienie, tworzenie ziarna]. Niedobory wody skutkują słabym wykształceniem się kłosów powstają tzw. kłosa płonę lub zmniejszenie liczbie ziaren i miernym ich wypełnieniu. Ziarno jest słabo wykształcone /zaschnięte, pomarszczone/ o niskiej wadze /masie tysiąca ziaren - MTZ/ co znacząco wpływa na plonowanie /wydajność z 1 hektara/. Szkody spowodowane przez suszę można szacować metodą szczegółową w oparciu o analizę uszkodzeń na gruncie i wydłużenie procentu ubytku plonu lub z wykorzystaniem wartości KBW publikowanych przez IUNG dla poszczególnych gatunków roślin i kategorii gleb w poszczególnych regionach kraju, a także dla gmin. Przy obsłudze technicznej szkód, na podstawie danych KBW, obliczenie procentu szkody odczytuje się z tablic normowych aktualnie obowiązujących i stosowanych przez (...), do szacowania szkód w uprawach.” Biegły opiniując w sprawie odniósł się właśnie m.in. do tych zasad ustalonych przez pozwanego – „Zgodnie z "Instrukcją Technicznej Obsługi Szkód w Uprawach" /patrz str. 71 Rozdział VIII Szacowanie szkód spowodowanych suszą ust. 4 Metodyka obsługi szkód/ możliwe jest obsługiwanie szkód spowodowanych przez suszę z wykorzystaniem tablic KBW dla poszczególnych gatunków roślin i rodzajów gleb. Warunkiem koniecznym do zakończenia obsługi szkód tym sposobem przez porównanie jest podpisanie przez właściciela uprawy ugody. Metodę tą można stosować do szkód na powierzchni nie większej niż 20 ha. Jeżeli właściciel plantacji nie zgadza się na podpisanie ugody należy wykonać obsługę techniczną metodą szczegółową, w tym z uwzględnieniem innych czynników plonotwórczych /np. porażenie roślin przez szkodniki i choroby/. W metodzie szczegółowej dla zbóż, rzepaku oraz kukurydzy na ziarno można również przyjąć sposób oszacowania szkody wg wagi rzeczywistej na podstawie bezpośredniego ważenia plonu. Należy zaznaczyć, że nawet wg informacji podawanych przez IUNG, system monitoringu suszy rolniczej /SMSR/ podlega ciągłej rozbudowie i doskonaleniu. Wycena strat z zastosowaniem wartości pogodowych KBW jest metodą przez porównanie, i nie konieczne precyzyjną na danym polu.”. Pomimo

tego -jak słusznie zauważył biegły pozwany przyjął inną metodę - „ Pomimo posiadania dokumentów takich jak protokoły z szacunku szkód i dokumentacji fotograficznych sporządzonych przez likwidatorów reprezentujących (...), decyzja o wypłacie odszkodowania była odmowna. (...) wyjaśnił, że ustalenie wielkości szkód spowodowanych suszą dokonano w oparciu o minimalne wartości KBW publikowane przez (...) w P. oraz w oparciu o aktualne obowiązujące tablice normowe do szacowania szkód w uprawach.” Biegły zaznaczył też, że „ Według informacji podanych w notatce z 9 lipca 2019 r. /płyta CD str. 36/55/ susza trwała od 15 maja do 30 czerwca. Przez ten okres temperatury dochodziły do 35-38°C, a opady deszczu były bardzo małe. Spowodowało to zasychanie całych roślin, kłosów i bardzo słabe wykształcenie nasion.” Biegły dodatkowo wyjaśnił rzeczowo, że „ Zjawisko suszy nie jest zdarzeniem jednodniowym /jak np. gradobicie/ i zgłoszenie w dniu 29 czerwca szkody nie należy przyjmować jako datę jej szkody powstania. Ujemne skutki suszy były długotrwałe i miały miejsce również po dacie zgłoszenia”. Jak wynika z opinii poddał analizie wszystkie okoliczności mające znaczenie w sprawie dokonując stosownych porównań – „ Przeprowadzona przez biegłego analiza archiwalnych danych klimatycznych z Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej potwierdza, że w okresie wiosenno-wczesno letnim na terenie województwa (...) w powiecie (...) gmina W. susza występowała według danych / (...): (...) na terenie gminy W. do zbóż ozimych w sześciodekadowych okresach 05, 06, 07, 08 tj. od 1 maja do 31 sierpnia kryterium zagrożenia suszą występowało na glebach kwalifikowanych do I kategorii, a w okresach 07, 08 tj. od 21 maja do 31 sierpnia na glebach zaliczanych do II kategorii podatności na suszę. W komentarzu agrometeorologa dla okresu 07 /21.05 - 20.07.2019 r./ potwierdzono wystąpienie suszy rolniczej na obszarze Polski. Duże deficyty wody od - 170 do - 200 mm notowano na terenie województwa m.in. (...). W komentarzu dla okresu 08 /01.06 - 31.07.2019 r./ stwierdzono wystąpienie suszy rolniczej na terenie (...). Średnia wartość Klimatycznego Bilansu Wodnego dla Polski, na podstawie której dokonywana jest ocena stanu zagrożenia suszą była ujemna, wynosiła - 173 mm. Obecna wartość KBW uległa zmniejszeniu o - 40 mm w stosunku do poprzedniego okresu z - 133 mm do - 173 mm. Na przeważających obszarach kraju notowano niskie wartości KBW od - 160 do - 239 mm.”. Jak trafnie zauważył przy tym biegły „Strona pozwana w odpowiedzi na pozew [k. 32 v] potwierdza, że według danych IUNG w gminie W. /województwo (...), powiat (...)/ na terenie której znajduje się L., dla zbóż ozimych uprawianych na II kategorii gleb susza wystąpiła i odnotowano jej wystąpienie w 7 i 8 raporcie sześciotygodniowym. Wyszczególniono działki o nr (...) o łącznym areale 60,45 ha. Nie jasnym jest dlaczego pominięto w tym zestawieniu działki nr (...) na takich samych glebach (...) podatnych na suszę. W pozwie działki te są wymienione i z tego prawdopodobnie wynika różnica areалу /60,45 ha a 64,44 ha/.” . Biegły podkreślił też w opinii, że „ Pewne procesy fizjologiczne w rozwoju roślin, takie jak kształtowanie się organów generatywnych tj. wykształcanie kłosów i zawiązywanie oraz wypełnianie ziarniaków, jak już zostały zahamowane niedoborami wody to nawet poprawa warunków wilgotnościowych w dalszych fazach rozwojowych roślin nie zmniejszy już powstałych szkód”. Biegły ostatecznie sformułował jednoznaczne wnioski, że przyczyną wystąpienia szkód w uprawie pszenicy ozimej była susza, podając logicznie, że „Potwierdzają to protokoły i notatki sporządzone przez likwidatorów szkód, którzy byli na gruncie. Uprawa pszenicy prowadzona była w sposób profesjonalny pod względem agrotechnicznym i nie miała szkód spowodowanych przez inne czynniki np. agrofagi /choroby, szkodniki, chwasty/ czy też zwierzynę łowną bądź zdarzenia nie objęte ryzykiem ubezpieczeniowym. Występowanie suszy na tym terenie potwierdzają dane klimatyczne od wiosny do końca lipca. Zgodnie z Obwieszczeniami MRiRW w sprawie wskaźników klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb na terenie gminy W. i W. miasto niedobory wody dla pszenicy występowały od okresu raportowania 05 do 08, a przekroczenie wartości pogodowych klimatycznego bilansu wodnego miało miejsce szczególnie w 7 okresie tj. od 21 maja do 20 lipca 2019 r. i wynosiło w gminie W. minus 212 mm, gm. W. - miasto minus 206 mm. W 8 okresie raportowania tj. od 1 czerwca do 31 lipca 2019 r. niedobory wody zwiększyły się i wynosiły w gminie W. minus 236 mm, a w gm. W. - miasto minus 231 mm. W tych okresach raportowanie kryterium suszy /wartości progowe klimatycznego bilansu wodnego/ zostały przekroczone zarówno dla upraw pszenicy na gruntach zaliczanych do I i II kategorii pod względem podatności na suszę. (...) pomimo posiadania dokumentów z likwidacji szkód metodą szczegółową i wagową II etap, decyzję o odszkodowaniu oparł o dane klimatycznego bilansu wodnego. Stwierdzono, że szkoda nie przekracza franszyzy integralnej 25 % [w P. było 20 %] i brak jest podstaw do przyjęcia odpowiedzialności pozwanego za szkodę oraz do wypłaty jakiegokolwiek odszkodowania. Zgodnie z "Instrukcją techniczną obsługi szkód w uprawach" możliwe jest obsługiwanie szkód spowodowanych przez suszę z wykorzystaniem tablic KBW dla poszczególnych gatunków roślin i rodzajów gleb. Jednak, jak to już omówiono w rozdziale IV niniejszej opinii, metodę tą można stosować przy likwidacji szkód na powierzchni nie większej niż 20 ha i

za zgodą właściciela plantacji. W analizowanej sprawie powierzchnia całej plantacji wynosiła 82,15 ha, a ujemne skutki suszy wystąpiły na areale 64,44 ha. Właściciel nigdy nie wyraził zgody na likwidację szkody metodą uproszczoną / przez porównanie/, a wręcz przeciwnie po oszacowaniu szkody w wysokości plonu 30 % metodą szczegółową w fazie rozwoju woskowej dojrzałości wnioskował o dokonanie likwidacji w II etapie metodą bezpośredniego ważenia, ponieważ susza w tym czasie dalej trwała i straty plonu się powiększały. Zarzut strony pozwanej, że metoda wagowa czyli II etap likwidacji szkody nie może być podstawą do ustalenia odszkodowania, ponieważ w ten sposób można ustalić ogólną wysokość plonu, na którego zmniejszenie złożyły się wszystkie przyczyny w trakcie wegetacji nie tylko susza, a plon nie jest korygowany o straty normowe i straty dodatkowe jest bezpodstawny. Instrukcja technicznej obsługi dopuszcza taki sposób szacowania szkód. Straty normowe i dodatkowe /spowodowane przez szkodniki, choroby, zwierzynę łowną/ na analizowanej plantacji jak to wynikało z opisów sporządzonych przez likwidatorów i dokumentacji fotograficznej nie występowały. Straty żniwne podczas zbiorów przy nowoczesnej technice są minimalne i praktycznie nie przekraczają 1 %, a poza tym zboże ważone było po zbiorze to znaczy, że już po ewentualnych stratach żniwnych”. Biegły udzielił też jednoznacznej odpowiedzi co do wysokości szkody. Z opinii wynika przy tym *expressis verbis*, że pozwany przyjął nieuzasadnioną, błędną metodą szacowania szkody – decyzją odmowną oparł o dane klimatyczne bilansu wodnego pomimo posiadania dokumentów z likwidacji szkód metodą szczegółową i wagową.

Sąd zważył, co następuje:

Podstawą roszczenia powoda jest zawarta przez strony umowa ubezpieczenia w ramach (...) na okres od dnia 26 kwietnia 2019 r. do 25 kwietnia 2020 r. Polisa obejmowała m.in. uprawę pszenicy ozimej od ryzyka ujemnych skutków suszy.

Stosowanie do treści art. 805 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie: przy ubezpieczeniu majątkowym - określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku. Pomiędzy stronami nie było sporu co do zawarcia umowy ubezpieczenia ani jej przedmiotu. Nie budziło też wątpliwości zgłoszenie szkody przez powoda z powodu suszy w zakresie uprawy pszenicy na działkach objętych ubezpieczeniem. Nie były sporne czynności podjęte przez pozwanego w ramach likwidacji szkody. Pozwany odmówił wypłaty odszkodowania z uwagi na brak wystąpienia ryzyka suszy na części działek i szkodą poniżej franszyzy 25 % na pozostałych działkach. W zakresie franszyzy niewątpliwie – co *expressis verbis* wynika z umowy- strony ustaliły, że odszkodowanie spowodowane suszą obniża się o 20 % sumy ubezpieczenia. Wnioski płynące z zebranych w sprawie dowodów, w szczególności z opinii biegłego R. G., dokonane w sprawie ustalenia jednoznacznie wskazują, że susza wystąpiła, zaistniał wypadek ubezpieczeniowy i wszystkie przesłanki do odpowiedzialności pozwanego z umowy oraz wypłaty odszkodowania za powstałą szkodę. Pozwany bezzasadnie nie przyjął swej odpowiedzialności odmawiając wypłaty odszkodowania. Pozwany nieprawidłowo przyjął metodę szacowania szkody. Ustalono w sprawie także wysokość szkody i odszkodowania przysługującego powodowi od pozwanego.

W ocenie Sąd, nie sposób zgodzić się z argumentacją ubezpieczyciela uzasadniającą odmowę wypłaty odszkodowania, w związku z tym, że nie zaistniała susza. Sąd podzielił jako trafne wnioski płynące w tym zakresie z opinii biegłego, dowód ten został już oceniony, poddany analizie z wskazaniem istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności. Nie ma potrzeby ponownego przytaczania zaprezentowanej już argumentacji w tym zakresie. Podkreślić tylko należy, że jak wskazano jednoznacznie w opinii biegłego przyczyną wystąpienia szkód w uprawie pszenicy ozimej na działkach nr (...) o powierzchni 57,65 ha sklasyfikowanych jako użytki rolne w (...)i na działkach nr (...) o powierzchni 6,79 ha sklasyfikowanych jako użytki rolne w (...)/łączny areal 64,44 ha/ położonych w miejscowości L., gmina W., powiat (...), województwo (...) w okresie wiosennym i wczesno letnim w 2019 r. była susza. Nadto podano, że uprawa pszenicy prowadzona była w sposób profesjonalny pod względem agrotechnicznym i nie miała szkód spowodowanych przez inne czynniki np. agrofagi /choroby, szkodniki, chwasty/ czy też zwierzynę łowną bądź zdarzenia nie objęte ryzykiem ubezpieczeniowym. Wysokość szkody wyniosła 117 179,76 zł (z uwzględnieniem w szczególności umowy Nr (...) i postanowień (...) z 4 marca 2019 r., Instrukcji technicznej obsługi szkód w uprawach). W tym miejscu należy przy tym podkreślić, że Sąd podziela pogląd zaprezentowany w orzecznictwie, że skoro umowa ubezpieczenia ma

spełniać funkcję ochronną, to zwłaszcza określenie przypadków, w których odpowiedzialność ubezpieczyciela jest wyłączona musi być precyzyjne. Zawierający umowę i to niezależnie od tego czy jest to osoba fizyczna, czy podmiot prowadzący działalność gospodarczą musi mieć jasność w jakich przypadkach ubezpieczyciel za szkodę nie odpowiada. Szczególnie więc te przypadki powinny być określone precyzyjnie, natomiast w razie niejasności, właśnie z uwagi na ochronną funkcję umowy ubezpieczenia wszelkie wątpliwości powinny być tłumaczone na korzyść ubezpieczonego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 12 września 2019 r., sygn. akt I AGa 355/18, LEX nr 2866601). Umowa ubezpieczenia należy do umów szczególnego zaufania, a jej postanowienia oraz postanowienia OWU ubezpieczyciela powinny być jasne, zrozumiałe i jednoznaczne, aby ubezpieczający przed jej zawarciem miał świadomość ryzyk, które nie są objęte ubezpieczeniem oraz przesłanek, które ograniczają lub wyłączają odpowiedzialność ubezpieczyciela. Należy więc wykluczyć taką wykładnię postanowień OWU, by usprawiedliwiła ona odmowę wypłaty odszkodowania w sytuacji gdy ubezpieczający dopiero po zajściu zdarzenia dowiadyuje się, że nie było ono objęte ubezpieczeniem (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 25 kwietnia 2019 r., sygn. akt I ACa 629/18, LEX nr 2680706). Ad casum, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w sprawie, nie budziło wątpliwości Sądu, iż przedmiotowa szkoda w uprawie pszenicy powstała w wyniku suszy. W związku z tym stanowisko pozwanego ubezpieczyciela musiało zostać uznane za niezasadne. Pozwany, jak wynika z zebranego materiału dowodowego, nie przestrzegał ustalonych zasad likwidacji tego typu szkody, a były to zasady opracowane właśnie przez pozwanego i zaproponowane powodowi przy zawarciu umowy, które zostały przyjęte. Nie może przy tym budzić wątpliwości, że zapisy dotyczące rozróżnienia szkody, którymi posłużył się pozwany w ogólnych warunkach ubezpieczenia nie mogą być trudne do zinterpretowania, wieloznaczne oraz mylące. Sam fakt możliwości różnorodnej interpretacji może powodować, iż wymóg transparentności, polegający na założeniu, że wzorzec umowy powinien być sformułowany jednoznacznie i w sposób zrozumiały, w konkretnym przypadku może nie zostać spełniony (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 lutego 2013 r., sygn. akt I CSK 313/12, LEX nr 1314141, M.Pr.Bank. 2013/12/28-32; z dnia 4 marca 2016 r., sygn. akt I CSK 72/15, LEX nr 2036717 i z dnia 16 września 2016 r., sygn. akt IV CSK 711/15, LEX nr 2151436; a także postanowienie tego Sądu z dnia 22 kwietnia 2015 r., sygn. akt I CSK 720/14, LEX nr 1710341). Na marginesie należy zaakcentować, że jeżeli ogólne warunki ubezpieczenia są niejasne, niejednoznaczne, niezrozumiałe muszą być wykładane na korzyść ubezpieczającego, o czym stanowi art. 385 § 2 k.c. Reguła zawarta w tym przepisie jest normą uzupełniającą zasady wykładni woli stron określonej w art. 65 k.c. Podkreślić należy, iż wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciel powinny być zarówno w ogólnych warunkach ubezpieczenia, jak i umowie jednoznacznie i wyraźnie określone, tak, by ubezpieczający już w chwili zawierania umowy wiedział jednoznacznie, jakie zdarzenia nie są objęte ubezpieczeniem. Z tego punktu widzenia niedopuszczalne jest niejednoznaczne formułowanie zakresu odpowiedzialności i wyłączeń, odsyłanie do aktów prawnych czy regulacji niezwiązanych do umowy, używanie niejasnych sformułowań, umieszczanie wyłączeń w takiej formie i w takich miejscach ogólnych warunków lub umowy, że ich poszukiwanie i odniesienie do przedmiotu umowy jest utrudnione. Wszystkie tego rodzaju uchybienia powinny być brane pod uwagę na korzyść ubezpieczającego przy wykładni woli stron umowy ubezpieczenia i powinny prowadzić do przyjęcia takiej jego woli oraz treści umowy ubezpieczenia, do jakiej zawarcia doszłoby zgodnie z wolą ubezpieczającego, gdyby wspomnianych uchybień nie było.

Istotą umowy ubezpieczenia jest funkcja ochronna i poczucie ubezpieczającego, że płacąc składkę jego mienie jest odpowiednio zabezpieczone. Przypomnieć z trzeba, że w myśl art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Z kolei zgodnie z art. 805 § 2 pkt 1 k.c. świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie przy ubezpieczeniu majątkowym - określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku. Zatem elementami przedmiotowo istotnymi umowy ubezpieczenia jest z jednej strony zobowiązanie do spełnienia określonego świadczenia przez ubezpieczyciela w razie zajścia określonego w umowie wypadku, z drugiej zaś strony zobowiązanie do zapłaty składki przez ubezpieczającego. Wszystkie odstępstwa od istoty umowy ubezpieczenia, powinny być interpretowane w kategorii wyjątku od zasady. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2019 r., sygn. akt V CSK 4/18, LEX nr 2687692). Można zauważyć także, że poszukiwanie przez zakład ubezpieczeń per fas et nefas możliwości uchylenia się od świadczenia na rzecz ubezpieczonego jest nie tylko niezgodne z celem ubezpieczenia, lecz

także stanowi akt nielojalności i złej wiary, który nie zasługuje na ochronę prawną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2006 r., sygn. akt V CSK 90/05, LEX nr 195430).

Na marginesie należy wskazać, w odniesieniu do definicji szkody spowodowanej suszą z OWU, że słusznie powód dostrzegł tożsamość z definicją tej szkody zawartą w przepisie art. 3 ust. 2 pkt. 10 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, nadto zasadnie zwrócono uwagę, że przepisy art. 3 ust. 4 i art. 3 ust. 5 tej ustawy nakładają na Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi określone obowiązki w dziedzinie ustalania wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb, będących podstawą do ustalenia faktu zaistnienia suszy na danym obszarze w stosunku do określonych roślin i kategorii gleb, a także obowiązki w dziedzinie publikowania tych wartości. Trafnie też powód podniósł, że Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w załączniku do rozporządzenia z dnia 11 kwietnia 2019 r. w sprawie wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb (Dz. U. 2019.739) określił okresy sześciodekadowe dla wszystkich województw, dotyczące określenia wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb.

Konkludując, skoro odpowiedzialność pozwanego, co do zasady została przesądzona, do rozstrzygnięcia pozostała kwestia wysokości odszkodowania. Sąd zaaprobował w całości wyliczenia dokonane przez biegłego zawarte w opinii. Wartość szkody spowodowanej suszą wyniosła 117 179,76 zł . Suma to uwzględnia pomniejszenie odszkodowania o umówioną franszyzę integralną. W tym stanie rzeczy powództwo podlegało uwzględnieniu w całości i orzeczono jak w punkcie I formuły sentencji wyroku. Podstawę rozstrzygnięcia o należnych powodowi odsetkach ustawowych za czas opóźnienia w spełnieniu należnego mu świadczenia pieniężnego stanowił przepis art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 473 ze zm.), zgodnie z którym zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie.

O kosztach procesu Sądu orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. , zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, przy zastosowaniu także § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 265). Na koszty powoda złożyła się opłata od pozwu (5859 zł), wynagrodzenie pełnomocnika (5400 zł powiększone o 17 zł opłaty od pełnomocnictwa; 5417 zł) oraz zwrot zaliczki uiszczony na dowód z opinii biegłego (1434, 73 zł; powód łącznie uiścił 2000 zł – ze Skarbu Państwa zarządzono zwrot powodowi kwoty 565, 27 zł jako niewykorzystanej części zaliczki na dowód z opinii biegłego – punkt III wyroku). Wobec tego zasądzono łącznie od pozwanego na rzecz powoda kwotę 12 710, 73 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt II wyroku). O odsetkach od zasądzonej kwoty tytułem zwrotu kosztów procesu orzeczono zgodnie z art. 98§1¹ k.p.c.